

RYSZARD SIENKIEWICZ (1933-2021)

W wieku 88 lat odszedł od nas Ryszard Sienkiewicz, zasłużony organizator badań naukowych, wybitny meteorolog, specjalista w dziedzinie ochrony środowiska, zwłaszcza w zakresie badań zanieczyszczeń atmosfery emitowanych przez huty miedzi, Dyrektor Oddziału IMGW we Wrocławiu, znany w kraju i za granicą, zwłaszcza w krajach o rozwiniętym przemyśle miedziowym. Był to życzliwy i dobry człowiek, który całe swoje zawodowe życie poświęcił ochronie atmosfery. Zabiegał o stworzenie dobrych warunków życia dla społeczności mieszkających w ośrodkach przemysłowych. Swoje plany i koncepcje realizował poprzez bezpośrednią współpracę z władzami ośrodków przemysłowych przygotowując im odpowiednie instrukcje modernizacji produkcji.

Urodził się 7 lipca 1933 r. w Wilnie. Po II wojnie światowej w ramach repatriacji z rodzinstwem i matką przyjechał do Polski do Szczecina. Warunki materialne rodziny były bardzo trudne, zwłaszcza na początku. W związku z tym podjął, jako nieletni, pracę oraz naukę w szkole dla pracujących. Zarabiał jako goniec w Przedsiębiorstwie Robót Elektrycznych, a następnie jako robotnik w Stoczni „Gryf”. Od roku 1950 związał swoje życie z Państwowym Instytutem Hydrologiczno-Meteorologicznym. Pracował w Lotniskowej Stacji Meteorologicznej w Szczecinie-Dąbie. Podnosił kwalifikacje uczestnicząc w różnego rodzaju kursach dla pracowników organizowanych przez PIHM i kontynuował wciąż naukę. W 1955 r. skończył szkołę średnią i rozpoczął studia wyższe na Wydziale Przyrodniczym Uniwersytetu Wrocławskiego – kierunek Geografia, ponieważ tylko we Wrocławiu istniała wówczas specjalizacja meteorologii i klimatologii, a ta interesowała go najbardziej. Mimo obowiązków na uczelni z ogromnym zaangażowaniem pracował w PIHM. Organizował we Wrocławiu Stację Pomiarów Aerologicznych i 1960 r. został jej kierownikiem. W roku 1965 ukończył studia, pisząc pracę magisterską z meteorologii pt. *Wysokość występowania tropopauzy w Polsce*. Następnie podjął 2-letnie Studium Podyplomowe w zakresie meteorologii (na Wydziale Inżynierii Sanitarnej Politechniki Warszawskiej), czego efektem była praca *Różnice temperatury w swobodnej atmosferze w zależności od warunków synoptycznych*, zrealizowana pod kierownictwem prof. dr hab.

Władysława Parczewskiego. Przez kolejne cztery lata pełnił funkcję kierownika Działu Sieci Stacji Hydrologiczno-Meteorologicznych we Wrocławiu. Był wówczas aktywny naukowo. Angażował się w badania nad ochroną powietrza atmosferycznego. Wygłosił szereg referatów w uczelniach i na posiedzeniach Polskiego Towarzystwa Geofizycznego, którego był wieloletnim członkiem. W latach 1974-1979 i 1992-1996 pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Wrocławskiego Oddziału PTGeof.

W roku 1971 został powołany na stanowiska Dyrektora Oddziału Państwowego Instytutu Hydrologiczno-Meteorologicznego we Wrocławiu. Funkcję tę pełnił w latach 1971-1977, obejmujących trudny okres w zarządzaniu Instytutem, zwłaszcza od 1973 r., w związku z decyzją Rady Ministrów o połączeniu w jeden organizm Państwowego Instytutu Hydrologiczno-Meteorologicznego (PIHM) i Instytutu Gospodarki Wodnej (IGW), w wyniku czego powstał Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Proces był niełatwy i trwał kilka miesięcy, ale zakończył się sukcesem. W wyniku połączenia wzrosło zatrudnienie, a działalność naukowa stała się zadaniem priorytetowym. Oddział Instytutu zrealizował około 40 tematów naukowo-badawczych, w tym kilka w Programie Rządowym. Ryszard Sienkiewicz angażował się w badania nad ochroną powietrza atmosferycznego. Prowadził aktywną współpracę z urzędami wojewódzkimi i uczelniami. Wygłosił wiele referatów i publikował.

W 1973 r. był członkiem Rady Naukowej Wydziału Inżynierii i Ochrony Środowiska Politechniki Wrocławskiej, a w latach 1974-77 na Wydziale Budownictwa Wodnego, gdzie wykładał meteorologię. W Oddziale IMGW we Wrocławiu prowadzono badania w dziedzinie ochrony wód, przeróbki osadów oraz ochrony powietrza atmosferycznego na zlecenie Amerykańskiej Agencji Ochrony Środowiska (EPA). Realizowane tematy sprzyjały wymianie poglądów naukowych, szczególnie w ramach wyjazdów pracowników do renomowanych zagranicznych ośrodków naukowych. Ryszard Sienkiewicz w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego dwukrotnie odwiedził ośrodki w Stanach Zjednoczonych, Austrii, Niemczech i Szwajcarii. W 1975 r. nawiązał z nimi ścisłą współpracę naukową.

W latach 70. na Dolnym Śląsku intensywnie rozwijał się przemysł miedziowy, który coraz częściej odpowiadał za powstawanie smogu. Na zlecenie hut miedzi w Legnicy i Głogowie Ryszard Sienkiewicz opracował podstawy i zorganizował monitoring niekorzystnych warunków meteorologicznych rozprzestrzeniania się emitowanych zanieczyszczeń. Prognozy pozwoliły hutom wdrożyć odpowiednie instrukcje deregulacji produkcji. Badania naukowe pochłonęły Ryszarda Sienkiewicza do tego stopnia, że w 1977 r. zrezygnował ze stanowiska Dyrektora Oddziału IMGW. Wyniki badań opublikował w 40 pracach naukowych, a także przedstawił je w około 200 opracowaniach niepublikowanych, wykonanych dla tego regionu na potrzeby dyrekcji hut, urzędów wojewódzkich, uczelni i ośrodków ekologicznych.

W październiku 1985 r. uzyskał na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, w Instytucie Geografii Fizycznej, stopień naukowy doktora nauk przyrodniczych za pracę pt. *Krytyczne warunki atmosferyczne rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń huty miedzi w Legnicy*, której promotorem był prof. dr hab. Tadeusz Bartkowski.

Za zasługi dla Ziemi Legnickiej został odznaczony: Złotą Odznaką za Zasługi dla Ochrony Środowiska, Zasłużony dla Województwa Legnickiego oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Wkład pracy i wysiłek włożony przez Ryszarda Sienkiewicza przy wdrażaniu rezultatów badań były wielokrotnie wyróżniane na licznych spotkaniach ze społeczeństwem i środowiskiem ekologów. Działania te sprawiły, że Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej zaczął być postrzegany jako instytucja wspomagająca przemysł w doskonaleniu jego proekologicznych działań.

Ryszard Sienkiewicz zmarł we Wrocławiu 10 czerwca 2021 r. Został pochowany na Cmentarzu przy ul. Bujwida.

Alfred Dubicki